

KATEDRA OPTOELEKTRONIKI

POLITECHNIKA ŚLĄSKA

44-100 Gliwice, ul. Krzywoustego 2,

tel (032) 237-29-02,

Gliwice, 2023.10.12

Prof. dr hab. inż. Tadeusz Pustelny
Katedra Optoelektroniki
Politechnika Śląska
e-mail: Tadeusz.Pustelny@polsl.pl

Recenzja pracy doktorskiej

mgr inż. Roberta CYBULSKIEGO pt.:

"Analiza właściwości nieliniowego przyciągania polaryzacji jako narzędzia do kontroli polaryzacji sygnału w światłowodowych systemach transmisyjnych".

Praca doktorska została wykonana na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych Politechniki Warszawskiej w Dziedzinie - Nauk Inżyniersko-Techniczne w Dyscyplinie Naukowej – Informatyka Techniczna i Telekomunikacja.

Promotorem w niniejszym przewodzie doktorskim jest Pan dr hab. inż. Krzysztof Perlicki, prof. Politechniki Warszawskiej.

1. Informacje wstępne

Rozprawa doktorska Pana mgr. inż. Roberta Cybulskiego została opublikowana w formie monografii, wydanej przez Oficynę Wydawniczą Politechniki Warszawskiej.

Wyniki swoich analiz literaturowych, analiz i rozważań o charakterze teoretycznym i projektowym a także badań eksperymentalnych Pan mgr Robert Cybulski zawarł na 127 stronach maszynopisu. Praca zawiera 60 rysunków, wykresów i zdjęć oraz 9 tabel. W rzeczywistości ilość rysunków jest znacznie większa, gdyż często pod jednym numerem znajduje się kilka wykresów (często nawet 8 wykresów). Bogata prezentacja graficzna analizowanych zagadnień oraz uzyskanych wyników jest silną stroną rozprawy i ułatwia analizy prezentowanych w niej treści. Praca zawiera *Wykaz ważniejszych oznaczeń* oraz *Wykaz symboli*, jakich Doktorant używał w rozprawie a również *Spis rysunków* i *Spis tabel*.

Praca zawiera *Listę publikacji autora*, którą stanowią *Publikacje z listy filadelfijskiej* oraz *Pozostałe publikacje*. Autor rozprawy powołuje się w swojej pracy na 99 pozycji literatury, z których korzystał przy jej realizacji. W tej grupie większość prac to artykuły naukowe relatywnie nowe (z okresu ostatnich kilku, kilkunastu lat). W zakresie analiz zjawisk fizycznych opisywanych w rozprawie Doktorant odwołuje się niekiedy do prac starszych (jeszcze z ubiegłego wieku) pionierskich i istotnych dla omawianych zagadnień.

2. Cel rozprawy

Praca doktorska Pana mgr inż. Roberta Cybulskiego pt. *"Analiza właściwości nieliniowego przyciągania polaryzacji jako narzędzia do kontroli polaryzacji sygnału w światłowodowych systemach transmisyjnych"* dotyczy zagadnień związanych z zastosowaniem zjawiska polaryzacji promieniowania elektromagnetycznego w zakresie okołowidzialnym w optycznych systemach transmisji informacji. Rozwój infrastruktury sieciowej związany głównie z ciągle rosnącym zapotrzebowaniem na wzrost szybkości przesyłu informacji oraz szeroki dostęp do różnych usług telekomunikacyjnych i multimedialnych powodują konieczność ciągłego wzrostu potencjału transmisyjnego sieci telekomunikacyjnych. O postępie w tym zakresie decyduje także rozwój systemów telekomunikacyjnych z transmisją i detekcją koherentną. Jednym z ważnych elementów poprawnej pracy systemów z transmisją koherentną jest obok zapewnienia poprawnej detekcji, również kontrola polaryzacji informacyjnego sygnału optycznego w systemach transmisyjnych wykorzystujących efekt polaryzacji sygnału świetlnego. Do kontroli i stabilizacji stanu polaryzacji światła w nowoczesnych systemach transmisyjnych można wykorzystać efekty nieliniowe, towarzyszące propagacji światła w światłowodach polaryzacyjnych. Zjawiska nieliniowe w światłowodach obserwuje się jako efekt modyfikacji wartości współczynnika załamania włókna, wywołany odpowiednio wysokim natężeniem koherentnego sygnału optycznego.

Wymuszone rozpraszanie Ramana należy do tej grupy zjawisk nieliniowych w światłowodach, które próbuje się zastosować do wzmocnienia propagującego się w włóknie sygnału optycznego. W zjawisku wymuszonego rozpraszania Ramana nowo wygenerowany foton ma identyczną fazę z padającym fotonem fali wzmacnianej. We wspomnianym oddziaływaniu fali wygenerowanej i fali wzmacnianej można obserwować nieliniowy efekt zmiany polaryzacji fali wzmacnianej pod wpływem fali wzmacniającej o większym natężeniu. Zjawisko to często określa się terminem przyciągania polaryzacji.

Nieliniowe przyciąganie polaryzacji zostało zaobserwowane dla kilku optycznych zjawisk nieliniowych w światłowodach, m.in. w nieliniowym rozpraszaniu Ramana oraz wymuszonym rozpraszaniu Brillouin'a.

W nowoczesnych optycznych systemach transmisyjnych z koherentną propagacją i detekcją światła, zjawisko wymuszonego rozpraszania Ramana można wykorzystać do kontroli i modyfikacji stanu polaryzacji sygnału optycznego. Tematyka oddziaływania nieliniowego koherentnej wiązki sygnału optycznego z falą wymuszającą zmianę polaryzacji jest atrakcyjna w sensie naukowym i poznawczym. Jest atrakcyjna również w sensie utylitarnym. Badaniom w tym zakresie poświęcona jest rozprawa doktorska Pan mgr Roberta Cybulskiego.

Można bez wątpienia uznać, że tematyka podjęta w rozprawie doktorskiej przez mgra Roberta Cybulskiego jest naukowo i technicznie ale także aplikacyjnie atrakcyjna. Ponieważ rozprawa realizowana jest w Dziedzinie Nauk Inżynieryjno-Technicznych ważnym również jest jej użytkowy charakter.

3. Teza i cele rozprawy doktorskiej

Doktorant sformułował następującą tezę swojej rozprawy doktorskiej (cytat z rozprawy):
„możliwe jest wykorzystanie wymuszonego rozpraszania Ramana we włóknie światłowodowym do uzyskania kontroli polaryzacji i wzmocnienia sygnału optycznego w systemie transmisji optycznej”.

Dla weryfikacji niniejszej tezy Doktorant sformułował trzy cele (cytat z rozprawy):

- *określenie właściwości zależności efektywności zjawiska czysto optycznego przyciągania polaryzacji i wzmocnienia fali optycznej przy pomocy spolaryzowanej fali pompującej we włóknie światłowodowym od mocy fali pompującej oraz stopnia nieliniowości i długości światłowodu;*
- *określenie właściwości zależności efektywności zjawiska nieliniowego przyciągania polaryzacji od efektu wyczerpania fali pompującej oraz wzmocnienia zależnego od polaryzacji;*
- *potwierdzenie możliwości wykorzystania nieliniowego przyciągania polaryzacji do dostosowania polaryzacji sygnału użytkowego na wejściu odbiornika w systemie transmisyjnym z detekcją koherentną;*

Uważam, że sformułowana przez Doktoranta teza rozprawy oraz cele rozprawy postawione są jasno, poprawnie i precyzyjnie.

4. Zawartość rozprawy doktorskiej

W rozprawie doktorskiej Pana mgra Roberta Cybulskiego można wyróżnić dwie zasadnicze części, na które składa się 8 rozdziałów pracy.

Pierwszą część (strony: 13- 74) stanowią 4 pierwsze rozdziały rozprawy.

Tę część rozprawy stanowią rozdziały: *1 Wstęp i cel pracy*, *2 Systemy transmisyjne z detekcją koherentną*, *3 Zjawisko nieliniowego przyciągania polaryzacji we włóknie światłowodowym*, *4 Teoretyczna weryfikacja nieliniowego przyciągania polaryzacji z wykorzystaniem wymuszonego rozpraszania Ramana*.

W tej części rozprawy mgr Cybulski przedstawia teoretyczną analizę właściwości procesu przyciągania polaryzacji w rezultacie oddziaływań nieliniowych pomiędzy koherentnymi wiązkami optycznymi, propagującymi się we włóknie światłowodowym. Doktorant omawia istotę tego zjawiska oraz dyskutuje możliwości jego uzyskania z wykorzystaniem różnych oddziaływań nieliniowych. Dalej (w rozdziale 4) Doktorant przedstawia analizę zjawiska rozpraszania Ramana w ośrodku geometrycznie ograniczonym. Przedstawia bogate wyniki własnych analiz numerycznych.

Na drugą część (strony: 75-121) składają się rozdziały 5, 6, 7 oraz 8. Tę część rozprawy stanowią rozdziały: *4 Eksperymentalna weryfikacja procesu przyciągania polaryzacji dla sygnału o długości fali 1552 nm w warunkach laboratoryjnych*, *6 Weryfikacja procesu przyciągania polaryzacji przy zmianie długości fali wzmacnianej*, *7 Zastosowanie atraktora polaryzacji do kontroli stanu polaryzacji i detekcji sygnału 16-QAM*, *8 Podsumowanie wraz z Listą publikacji Autora oraz nienumerowana część Bibliografia*.

Część druga rozprawy zawiera wyniki eksperymentów nieliniowego przyciągania polaryzacji, wykorzystującego wymuszone rozpraszanie Ramana. Dalej (w rozdziale 6) Doktorant prezentuje rezultaty własnych badań eksperymentalnych w celu określenia właściwości procesu przyciągania polaryzacji i wzmacniania koherentnego sygnału optycznego w szerokim zakresie zmian długości fali wzmacnianej, dla wybranej konfiguracji parametrów, które zostały wybrane w rezultacie wcześniejszych badań (zaprezentowanych w rozdziale 5). W rozdziale 7 zaprezentowany został układ z zastosowaniem atraktora polaryzacji dla kontroli polaryzacji i wzmocnienia sygnału użytecznego z modulacją 16-QAM (*QAM – modulacja kwadraturowa*) w układzie z detekcją koherentną. *Rozdział 8* zawiera *Podsumowanie* realizacji rozprawy doktorskiej, przeprowadzone w sposób staranny i kompetentny. Tworzy go także wykaz publikacji własnych Doktoranta oraz Jego wystąpień konferencyjnych. Rozprawę kończy *Bibliografia*, którą stanowią 99 pozycje naukowe (artykuły) z tematyki podejmowanej w rozprawie. Wykaz literatury świadczy o dobrej

znajomości materiału naukowego, i metrologicznego dotyczącego analizowanych w rozprawie zagadnień. Choć dziwi fakt, że Doktorant tylko raz dowołuje się do własnej pracy (z współautorstwem Promotora) i raz odwołuje się do pracy opublikowanej przez Promotora.

5. Ocena rozprawy doktorskiej

W tym miejscu pragnę raz jeszcze podkreślić, że rozprawa doktorska Pana mgr inż. Roberta Cybulskiego jest ukierunkowana zarówno na rozwiązanie problemów naukowo-technicznych jak również, że ma ona istotny charakter użyteczny.

W opinii Recenzenta w niniejszym przewodzie doktorskim, jako własny wkład Doktoranta w rozwój badań i analiz efektów towarzyszących propagacji koherentnego sygnału optycznego we włóknie światłowodowym może uznać:

- analizę i charakteryzację zjawiska nieliniowego przyciągania polaryzacji a także wzmocnienia w szerokim zakresie długości światłowodu oraz wejściowej mocy fali pompującej i jej wejściowego stanu polaryzacji;

- uwzględnienie wpływu zjawiska wyczerpania się wrażliwości fali wzmacnianej na przyciąganie polaryzacji wywołanej falą pompującą, powyżej pewnych jej wartości natężenia;

- dokonanie oceny właściwości nieliniowego przyciągania polaryzacji w warunkach laboratoryjnych;

- przeprowadzenie teoretycznej analizy możliwości zastosowania atraktora polaryzacji do kontroli stanu polaryzacji koherentnego sygnału optycznego na wejściu odbiornika sygnału w systemie z modulacją kwadraturową;

- wykazanie, że zastosowanie atraktora polaryzacji na wejściu odbiornika koherentnego umożliwia usunięcie z toru światłowodowego wzmacniaczy optycznych, co upraszcza konstrukcję odbiornika oraz redukuje złożoność obliczeniową operacji wykonywanych przez procesor sygnałowy;

Należy podkreślić, że dla wykazania tezy rozprawy oraz osiągnięcia postawionych celów Doktorant zaproponował w kilku przypadkach oryginalne, własne rozwiązania.

Czytając rozprawę ma się pozytywne wrażenie, że Doktorant posiada wartościowe kompetencje i wiedzę w zakresie metrologii optoelektronicznej oraz informatyki technicznej i telekomunikacji.

Można uznać, że postawione w *Rozdziale 1 cele pracy* zostały, w wyniku jej realizacji przez Doktoranta osiągnięte.

Jako Recenzent pracy doktorskiej Pana mgra inż. Roberta Cybulskiego uważam, że niniejsza rozprawa prezentuje wartościowy poziom naukowy w *Dyscyplinie – Informatyka Techniczna i Telekomunikacja*. Jak już wcześniej podkreślałem, ważnym jest, że rozprawa, obok wartości naukowej i technicznej oraz technologicznej, posiada także istotną wartość praktyczną.

6. Uwagi krytyczne

Z obowiązku Recenzenta pragnę zgłosić swoje uwagi i zastrzeżenia.

Praca doktorska mgra inż. Roberta Cybulskiego napisana jest w sposób przemyślany. Układ pracy jest starannie dobrany. Usterki edycyjne a także tzw. literówki w pracy zdarzają się relatywnie rzadko. Autor na początku pracy zamieścił *Wykaz ważniejszych oznaczeń* oraz *Wykaz symboli*, których używa w pracy. Ułatwia to lekturę pracy i analizę zawartych w niej treści. Doktorant przy redakcji pracy nie ustrzegł się stosowania skrótów myślowych oraz określeń nieprecyzyjnych

Doktorant na samym początku maszynopisu rozprawy składa „*Serdeczne podziękowania dla Krzysztofa Perlickiego za zwierzchnictwo i cierpliwość*”. Jest to dziwne podziękowanie kierowane do promotora rozprawy.

Proszę Doktoranta, aby w trakcie publicznej obrony przedstawił szczegółowo z kim współpracował i w jakim zakresie. Problem współpracy zawsze był dla mnie problemem istotnym. I to dlatego, że wartościowe prace naukowe z zakresu badań eksperymentalnych muszą wiązać się ze współpracą. Z reguły wykonywane są w zespołach badawczych. I nie ma w mojej opinii, w tym nic nagannego. Współpraca naukowa zawsze jest wartością – jest również wartością w przypadku realizacji rozprawy doktorskiej. Naganne może być w działalności naukowej unikanie informacji o współpracy, która ma charakter naukowy. W niniejszej rozprawie Doktorant nic nie mówi z kim współpracował i w jakim zakresie. Jest to dodatkowo dziwne przez fakt, że wszystkie Jego prace naukowe są pracami współautorskimi. W aspekcie Jego współpracy przy realizacji pracy, mam do Doktoranta następujące pytania:

- Czy analizy numeryczne, których wyniki zamieszczone są w rozprawie zostały wykonane osobiście przez Doktoranta? W oparciu o jaki system numeryczny prowadził własne badania analizowanych w rozprawie struktur?

- Czy eksperymentalne stanowisko badawcze (przedstawione w rozprawie) jest stanowiskiem istniejącym w Jednostce? Czy Doktorant uczestniczył w zestawieniu tego stanowiska?

W rozprawie, w analizach naukowych dotyczących konstrukcji wzmacniaczy optycznych Doktorant wykorzystuje zjawisko wymuszonego rozpraszania Ramana. Analizuje także możliwość wykorzystania zjawiska wymuszonego rozpraszania Brillouin'a. Pan mgr Cybulski w swojej pracy o fizycznej naturze tych zjawisk pisze oszczędnie. Proszę aby w trakcie publicznej obrony zjawiska te krótko wyjaśnił i omówił.

Powyższe uwagi nie mają wpływu, na moją pozytywną opinię o recenzowanej rozprawie doktorskiej Pana mgr. inż. Roberta Cybulskiego.

Pan mgr inż. Robert Cybulski jest współautorem 3 prac, wydanych w czasopiśmie naukowych indeksowanych w bazach o zasięgu światowym (opublikowanych w: *Optical Quantum Electronics* oraz *Journal of Lightwave Technology*). Jest również współautorem 6 prac opublikowanych w wydawnictwach spoza Listy A Ministerstwa Edukacji i Nauki. W swoim dorobku wymienia udział w 4 konferencjach IEEE-SPIE w Wildze. Uczestniczył w 3 projektach badawczych.

Jeśli uwzględni się, że Pan Robert Cybulski stara się o stopień doktora nauk technicznych (a w pracach brał udział jako jeszcze magister) to można uznać, że jest to dorobek zasługujący na zauważenie.

Konkluzja końcowa

Jako recenzent, pragnę wyraźnie podkreślić, że pozytywnie oceniam poziom naukowy rozprawy doktorskiej Pana mgra inż. Roberta Cybulskiego.

Praca doktorska zawiera oryginalne wyniki analiz i badań naukowych i technicznych, o ważnym utylitarnym znaczeniu. Cele rozprawy zostały osiągnięte.

Biorąc pod uwagę moją, jako Recenzenta, pozytywną ocenę rozprawy doktorskiej mgra inż. Roberta Cybulskiego pt.:

"Analiza właściwości nieliniowego przyciągania polaryzacji jako narzędzia do kontroli polaryzacji sygnału w światłowodowych systemach transmisyjnych "

uważam, że

w świetle obowiązującej *Ustawy - Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce z 20.07.2018r*
(a także w świetle aktów wcześniejszych, w tym: „*Ustawą o Stopniach Naukowych i Tytule Naukowym oraz o Stopniach i Tytule w Zakresie Sztuki*”, z dnia 14 marca 2003 roku wraz z *Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 września 2011 roku. oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018)*)

recenzowana rozprawa spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim w Dyscyplinie - Informatyka Techniczna i Telekomunikacja, w Dziedzinie – Nauki Inżynieryjno-Techniczne.

Pozytywna ocena pracy doktorskiej stanowi, w mojej opinii podstawę do ubiegania się mgra inż. Roberta Cybulskiego o stopień doktora nauk technicznych w Dyscyplinie - Informatyka Techniczna i Telekomunikacja.

Wnoszę do Rady Dyscypliny Informatyka Techniczna i Telekomunikacja Politechniki Warszawskiej o dopuszczenie mgra inż. Roberta Cybulskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku

Gliwice, 2023.10.12